

## Občni zbor ob 40-letnici Zveze slovenskih izseljencev: Kot slaba vest koroške družbe ne bomo odnehali terjati enakopravnost za naš narod

Kakor že v vseh minulih desetletjih, tako so bivši slovenski pregnanci na svojem letošnjem občnem zboru, ki je bil v znamenju 40-letnice ustanovitve Zveze slovenskih izseljencev, s poudarkom opozorili, da kot „slaba vest koroške družbe“ ne bodo odnehali terjati enakopravnost za naš narod. Udeleženci jubilejne prireditve, ki so minulo nedeljo napolnili prostorno dvorano Kulturnega doma „Danica“ v Šentprimozu, so obnovili svojo zaobljubo, ki so si jo dali v taboriščih: da hočejo čuvati in razvijati izseljensko zavest in s tem zvestobo vrednotam, za katere so skupno prenašali usodo pregnanstva.

V tem smislu so zvenela predvsem izvajanja predsednika Jožeta Partla, ki je v svojem govoru kratko orisal 40-

Slovencev in trenutno še posebej proti slovenščini v šoli. Zato mora biti naša glavna naloga, da se skupaj z

posameznih področjih našega narodnega življenja. „Z vsemi močmi se moramo upreti prizadevanjem po ločevanju, ki ga danes hočejo izvesti v šoli in jutri morja že v cerkvi, kajti čeprav je bil nazivem leta 1945 vojaško premagan, Haider še danes govori, da bo Koroška svobodna šele takrat, ko bo nemška dežela.“ V tem smislu moramo skrbeti tudi za primerno obveščanje nemške javnosti, je opomnil tov. Wieser ter napove-



Zveza slovenskih izseljencev je ob svoji 40-letnici prejela Priznanje ZSO

letno pot Zveze slovenskih izseljencev, ter podpredsednika Matevža Wieserja, ki se je uvodoma spomnil umrlih sotrpinov in pri tem posebej omenil oba nekdanja predsednika Vinka Gröblacherja in Lovra Kramerja ter vse druge, ki so si požrtvovalno in neustrašno prizadevali za koristi in pravice slovenskih pregnancev – „s svojim nesebičnim delom so si postavili časten spomenik v zavesti našega človeka.“

Ko je govoril o preganjanju koroških Slovencev v času nacizma, je predsednik Partl ugotovil, da se takratnim načrtom za uničenje našega naroda nemški nacionalisti tudi danes niso odpovedali. Njihova težnja po „končni rešitvi“ koroškega vprašanja živi dalje v politiki, ki jo danes zasledujejo razni Haiderji; naperjena je proti pravicam koroških

osrednjimi organizacijami borimo proti poskusom uničenja naše narodne skupnosti – „to smo dolžni bivšim sotrpinom, dolžni našim borcem za svobodo“.

Da je že kmalu po prvem valu zločinskega izseljevanja koroških Slovencev tudi na Koroškem vzplamtela iskra upora, je v svojih pozdravnih besedah opozoril predsednik Zveze slovenskih organizacij Feliks Wieser. Dejal je, da so poleg partizanov predvsem bivši izseljenci najbolj upravičeni, da nenehno opozarjajo na nevarnost nemškega nacionalizma, ki se tudi danes odraža v protislovenski politiki, trenutno predvsem v napadih na dvojezično šolo. Govorec o bližnjih volitvah, je predsednik ZSO menil, da ne smemo misliti le na eno ali drugo stranko in na glasove, pri tem pa pozabiti na potrebno delo na

dal, da bo ena od prihodnjih nemških izdaj Slovenskega vestnika posvečena prav izseljevanju koroških Slovencev za časa nacizma. Zvezi slovenskih izseljencev pa je izročil Priznanje ZSO „za dejavno prizadevanje v korist slovenske narodne skupnosti na Koroškem“.

Čestitke zvezi izseljencev je izrekel tudi podpredsednik Narodnega sveta koroških Slovencev Ignac Domej. Občni zbor je izglasoval posebno izjavo, s katero je opozoril na današnje pojave nemškega nacionalizma ter izrekel podporo prizadevanjem za ohranitev dvojezične šole (besedilo objavljamo posebej – op. ured.), pri volitvah odbora pa je bilo ponovno potrjeno dosedanje vodstvo ZSI.

O kulturnem sporedu in o dokumentarni razstavi, ki sta dopolnjevala jubilejni občni zbor, poročamo na 3. strani.

Zaradi velikega zanimanja ponovna predstava

### „VELIKA PUNTARIJA“

v Spodnjih Vinarah pri Šentprimozu v Podjuni  
v petek 26. 9. 1986 ob 19.30 uri  
V primeru slabega vremena bo predstava v soboto 27. 9. 1986 ob isti uri.



## Volitve na Štajerskem preizkus moči pred parlamentarnimi volitvami

Nedeljske deželnozbornske volitve na Štajerskem neposredno seveda niso povezane s parlamentarnimi volitvami, ki bodo 23. novembra letos. V določeni meri pa so vendar pomembne preizkus moči posameznih strank, še posebej z ozirom na dejstvo, da so bile izvedene le nekaj dni po predčasni prekinitvi vladne koalicije SPÖ-FPO, ki je obenem pomenila tudi odločitev za predčasne državnozbornske volitve.

Izid štajerskih volitev je razumljivo zelo boleč za socialiste, ki so v primerjavi z volitvami 1981 zgubili 5 % glasov in morajo od dosedanjih 24 sedežev v deželnem zboru oddati dva mandata. Ljudska stranka je napredovala za pičel odstotek pri glasovih ter obdržala svojih 30 poslancev, kakor je tudi FPO ostala pri svojih dveh mandatih, čeprav je pri glasovih nazadovala za pol odstotka. Viden uspeh pa je zabeležila zeleno-alternativna lista, ki je pri prvem nastopu dosegla 3,7 % glasov in 2 mandata.

Stranke se sedaj bavijo s podrobnimi analizami zadržanja volilcev na Štajerskem, ker to zadržanje brez dvoma nakazuje določene izgleda tudi za prihodnje državnozbornske volitve. Za te volitve je parlament na torkovem zasedanju tudi formalno prižgal zeleno luč, ko je soglasno sklenil predčasni iztek legislativne dobe. Ocenjo vladne politike v tej dobi pa so stranke dopolnile tudi že s prvimi programatičnimi napovedmi, s katerimi nameravajo v prihodnjih tednih voditi volilni boj.

Kancler Vranitzky je svoj uvodni govor, ko je utemeljeval odločitev za predčasne volitve in tolmačil načrte za novo modernizacijo Avstrije, povezal z volilnim geslom: Ne obljubljam več, kot res moremo izpolniti. Široka odprtost Avstrije v svet pa terja tudi spremembo mišljenja navznoter, je dejal kancler ter v tej zvezi poudaril, da „ne sme manjkati strpnosti tudi napram našim verskim in etničnim manjšinam.“

## Karavanški cestni predor bo še bolj zblíževal ljudi z obeh strani meje

Po prvih 38 metrih izkopenega predora na jugoslovanski strani so se prejšnji teden predstavniki Koroške in Slovenije oz. Avstrije in Jugoslavije zbrali na slavnostnem ogledu začetnih del. Ob tej priložnosti je bilo govora tako o tehničnih in finančnih vprašanjih, ki spremljajo gradnjo cestnega predora skozi Karavanke, kakor tudi o pomenu, ki ga bo v prihodnje imela nova povezava med sosednjima državama. Tako je bilo med drugim poudarjeno, da gre za nov pomemben mejnik v prometnem razvoju Jugoslavije in Avstrije; izraženo je bilo pričnanje, da bo ta prometna povezava še bolj zblížala ljudi z obeh strani meje.

Letošnji začetek gradbenih del slučajno sovpada z letošnjo 80-letnico železniškega predora skozi Karavanke, po katerem je promet stekel 30. septembra 1906. Sicer pa se ob teh dveh datumih vsiljuje še tretji: sto let mineva od časa, ko so se takratni koroški liberalci zaletavali v načrte in priprave za gradnjo železniškega predora. In glej čudo: ravno sto let pozneje se tudi v gradnjo cestnega predora zaletavajo isti krogi, predvsem

Haider, ki je krmilo svobodnjaške stranke obrnil z liberalne na nacionalno stran.

Gotovi ljudje se torej iz zgodovine ničesar niso naučili. Kakor pred sto leti njihovi duhovni predniki, tako danes sami nadaljujejo staro politiko in zastopajo staro miselnost. Nacionalizem jih dela tako slepe, da skušajo še na koncu 20. stoletja graditi med državami železne zavese in omejevati stike med ljudmi. Za Haiderja kot deželnega cestnega referenta pa je še posebno značilno, če nasprotuje potrebni modernizaciji cestnih povezav – v primeru Karavanškega predora so bile njegove izjave vsekakor dovolj zgovorne.

Seveda pa ljudi s takšnim obzorjem pušča razvoj vsebolj ob strani. Kljub vsem Haiderjem in podobnim predstavnikom nacionalistične okostenosti se bodo graditelji Karavanškega predora v prihodnjih letih s pomočjo modernih strojev z obeh strani meter za metrom vedno globlje zažirali v goro, da se – tako vsaj upajo – leta 1989 srečajo na sredini predora, po katerem naj bi leta 1990 stekel cestni promet.

## Bivši slovenski pregnanci podpirajo zahteve po dvojezični šoli v Celovcu

Na občnem zboru Zveze slovenskih izseljencev minulo nedeljo (o katerem posebej poročamo) je bila izglasovana tudi posebna izjava, v kateri je rečeno:

Bivši pregnanci, zbrani na občnem zboru ob 40-letnici Zveze slovenskih izseljencev dne 21. 9. 1986 v Šentprimozu, z zaskrbljenostjo ugotavljamo, da se na Koroškem slej ko prej uveljavlja nemška nacionalistična miselnost. Ta miselnost je že enkrat privedla človeštvo na rob propada – do nacizma in njegovega zločinskega nasilja, katerega žrtve smo bili tudi koroški Slovenci in še posebej bivši slovenski pregnanci.

V zadnjem času so stopnjevanje nacionalizma in nacionalni izgredi povzročili ogromno škodo mednarodnemu ugledu naše države ter je zaradi tega prišlo tudi do znanih notranjopolitičnih zapletov. V tej zvezi pa nikakor ni naključje, da je isti Haider, katerega nacionalistična usmeritev je bila vzrok za prekinitve vladne koalicije, tudi eden glavnih pobudnikov gonje proti dvojezični šoli in proti sožitju obeh narodov na Koroškem.

Slovenski izseljenci, ki smo kakor naši borci proti fašizmu tudi s svojim trpljenjem prispevali k obnovitvi demokratične Avstrije, se čutimo poklicane in odgovorne, da znova opozorimo na neizpolnjene mednarodnopravne obveznosti, ki izhajajo iz člena 7 avstrijske državne pogodbe. Zato apeliramo na zvezne in deželne politične dejavnike, da se distancirajo od nacionalizma in od trostranskega pakta, s katerim je po načelu najmanjšega skupnega imenovalca prav Haiderjevi stranki dodeljena odločilna vloga v narodnostni politiki.

Izkušnje iz preteklosti bi morale biti dovolj resno opozorilo, kam vodi politika nacionalizma in odrekanja narodnostne enakopravnosti. Zato odločno obsojamo sleherni poskus vnašanja apartheidskih oblik in narodnostnih nemirov. Podpiramo prizadevanja za ohranitev in izboljšanje skupne vzgoje, posebej tudi pobude za ustanovitev dvojezične ljudske šole v Celovcu – ker smo prepričani, da le medsebojno spoznavanje, razumevanje in spoštovanje morejo zagotoviti mirno sožitje in enakopravno sodelovanje obeh narodov v deželi.

## PREBERITE

na strani

- 2 Prekinitve koalicije še ni preklic tristranskega pakta
- 2 Krepitev gospodarskega sodelovanja med Koroško in Gorenjsko
- 3 Ob ponatisu dokumenta slovenskega protestantizma in jezika
- 4 Srečanje slovenskih bančnikov
- 8 Namiznoteniške dejavnosti Selanov



GRADITELJI PREDORA se z modernimi stroji zažirajo v goro

## Krepitev gospodarskega sodelovanja med Koroško in Gorenjsko

Na pobudo predstavnikov Zveze slovenskih zadrug, Zveze slovenskih organizacij, Narodnega sveta koroških Slovencev, generalnega konzula Jugoslavije v Celovcu je medobčinska gospodarska zbornica za Gorenjsko pred dnevi v Kranju organizirala razgovor med predstavniki gospodarskega in političnega življenja Gorenjske in koroških Slovencev, na katerem so ocenili dosedanje sodelovanje, ugotovili pozitivne rezultate in analizirali vzroke, zakaj nekaterih dogovorov niso uresničili ter ocenili možnosti za razširitev sodelovanja.

Kot so ugotovili, je bilo gospodarsko sodelovanje med koroškimi Slovenci in Gorenjsko v zadnjih dveh letih najbolj uspešno na turističnem in trgovskem področju. Celovška agencija Cartrans preko Alpetoura pošilja goste na slovensko obalo Jadranskega morja ter v gorenjske turistične kraje. Vse več zanimanja je za izletniški turizem, še posebno v povezavi z nakupi v trgovinah na Gorenjskem. V turistično ponudbo Gorenjske pa bi morali bolj vključiti planinstvo in druge oblike rekreacije ter lov in ribolov, za kar imajo v tem delu Slovenije zelo dobre možnosti.

Sedanji promet trgovskega blaga je usmerjen predvsem s Koroške na Gorenjsko, zato bi morali v prihodnje povečati tok blaga v nasprotni smeri. To bi bilo mogoče doseči s tem, da bi na gorenjski strani izboljšali ponudbo vsaj nekaterih najpomembnejših trgovskih središč ob meji. Na omenjenem razgovoru v Kranju so dejali, da to velja zlasti za nakupovalna centra na Deteljici pri Trzinu in na Bledu.

Zavzeli so se za to, da bi se čim prej lotili graditve novega nakupovalnega centra ob bodoči avtocesti v bližini Lesc. Zanj so menda pripravljene dati denar tudi Slovenci v Italiji. Predlagali so tudi, naj bi na Gorenjskem odprli nekaj trgovin, v katerih bi za kupce z avstrijske Koroške in od drugod prodajali naj-

kvalitetnejše izdelke slovenske industrije po nekoliko nižjih cenah, in sicer na račun prodaje brez davkov.

V zvezi s trgovino so omenili, da je v Jugoslaviji sedaj v veljavi predpis, ki tujcem omogoča nakup blaga v večji vrednosti brez nekaterih dajatev. Ta ugodnost je še premalo znana in premalo popularizirana, zato bi morali z njo čim prej in čim celoviteje seznaniti še posebno kupce z avstrijske Koroške, ki prihajajo po nakupih na Gorenjsko.

Okrepili naj bi tudi sodelovanje med proizvodnimi podjetji na Gorenjskem in Koroškem. Za dober zgled je Elan s svojim obratom na Brnci. Preko njega se tovarna iz Begunj laže uveljavlja na zah-

tevnem zahodnoevropskem tržišču in dosega tehnološki razvoj, hkrati pa omogoča zaposlitev številnim domačinom. V kratkem nameravajo odpreti nova delovna mesta, saj bodo obseg proizvodnje v tem obratu, ki sedaj znaša 230.000 parov smučni na leto, povečali za 30 odstotkov.

Sodelovanje naj bi okrepili tudi na bančnem področju. Kot so dejali na pogovoru v Kranju, je

Pridobivaj  
nove naročnike  
Slovenskega vestnika

Zveza slovenskih zadrug na tem področju enakovredna drugim bančnim organizacijam na Koroškem, zato so pozvali gorenjska podjetja, naj svoje finančne posle, ki jih imajo s partnerji na Koroškem, opravljajo preko nje.

L. S.

## Dunaj: Predavanja o narodnih skupnostih v Avstriji

Prikaz zgodovine in trenutnega položaja narodnih skupnosti v Avstriji naj bi nudila vrsta predavanj, ki jih na Dunaju pripravlja „Volksbildungshaus Wiener Urania“. Skupaj z inštitutom Ludwig Boltzmann nameravajo prikazati tesno povezanost zgodovine manjšin z avstrijsko zgodovino, nenazadnje pa tudi prispevek narodnih skupnosti k razvoju domače kulture in duhovnega zaklada.

Vstopnina za posamezna predavanja znaša 25,- šil, obisk vseh predavanj pa je možen za 130,- šil. Za predavanja se je treba vpisati pri blagajni Uranie (1011 Wien, Dunaj, Uraniastr. 1; telefon: 0222-72 61 91) od ponedeljka do petka med 14.30 in 20.00.

### Spored predavanj:

V uvodnem referatu bo o državnopravnih in mednarodno-pravnih problemih govoril dr. Anton Andorfer (2. oktober 1986); o položaju Slovencev v Avstriji bo govoril dr. Franci Zwitter ml. (16. okt.); aktualni položaj in zgodovino gradiščanskih Hrvatov bo predstavil dr. Herbert Gassner (30. okt.); Madžarsko narodno skupnost v Avstriji bo predstavil prof. Ludwig Szeberenyi (13. nov.); o Čehih v Avstriji pa bo spregovoril Karel Matal (27. nov.). Zaključni večer s podijsko diskusijo bo 11. decembra.

predju vse druge stvari: npr. spolnost mladih in zlasti še neporočenih parov mu je problem in zlo na tem svetu; kontracepcijska sredstva so mu sad vsega hudega, prekinitve nosečnosti mu je enako pomembna umoru ...

To so torej problemi, ki tarejo patra Hermanna Hromega. Slej ko prej bo zabranjeval ločencem prejetje svetih zakramentov in jih tako izpostavljal hudim zanje večkrat nerešljivim konfliktom vesti.

Sicer pa Cerkev in njeni predstavniki morajo sami vedeti in gotovo tudi vedo, kaj je njihova naloga in kakšen nauk morajo oznanjati po svetu. Tudi Papež Janez Pavel II. verjetno ni slučajno izbral Janeza Groerja za vodjo dunajske škofije. Eno pa bodo morali vzeti na znanje tudi cerkveni dostojanstveniki, če soočajo javnost s takimi in podobnimi izjavami – da jih bo javnost pač označila za tisto, kar so: konservativni, vase zaprti, nazadnjaški do vsega, kar je v zadnjih desetletjih veljalo v avstrijskem katolicizmu pod vodstvom kardinala Königa; in slepi za dejanske življenjske probleme in potrebe sveta.

Določeni komentatorji so v avstrijskem tisku ta razvoj avstrijske Cerkve imenovali in imenujejo njeno „spiritualizacijo“ ter mislijo, da so s tem pojmom našli kamen modrih in se lahko izogonejo pojmu „konzervativizem“. Vendar je treba ta pojav v avstrijski Cerkvi poimenovati s pravim imenom: premik na desno, ki smo mu v zadnjem času pričali v celotnem družbenem in političnem življenju te „skoz in skoz nacionalsocialistično-katoliške avstrijske republike, kakor jo je v svojem najnovejšem delu Auslöschung imenoval avstrijski pisatelj Thomas Bernhard. Njegovim besedam ni kaj dodati.

fra-ter.

## Prekinitev koalicije še ni preklic tristrankarskega pakta

„V prihodnje nočem imeti opravka niti z nemškonomacionalnimi idioti, niti s psevdoliberalnimi strahopetci brez hrbenice.“ Tako utemeljuje bivši član predsedstva dunajske FPÖ, Johannes Strohmayr, svoj izstop iz Haiderjeve stranke.

Celo Friedrichu Petru, katerega preteklost je pred leti delala Kreiskemu težave, ponovno oživljanje nacionalne struje in povečevanje rjave preteklosti jemlje sapa.

Tudi mednarodno Haiderjeva stranka ne dobiva pohval. Primerjajo ga s francoskim desnoekstremnim in rasističnim Le Penom. Tja do Hongkonga odmeva v časopisju: „Več oblasti za Hitlerjevega dediča“ (South China Morning Post)! Še v „lastnih“ vrstah nima miru. „Liberalna internacionala“, v kateri je združenih 35 strank iz 21 držav, bo obravnavala izključitev avstrijske FPÖ. Nizozemska liberalna stranka, ki jo podpirata belgijska in britanska, zahteva izključitev FPÖ na občnem zboru te organizacije med 2. in 4. oktobrom 1986 v Hamburgu.

Toda kje so tisti odločni znaki znotraj obeh velikih avstrijskih strank, ki bi upravičili upanje, da bosta končno pretrgali vse vezi do

te stranke „včerašnjikov“ in političnih kameleonov, ki mednarodno tako stanovito ruši ugled Avstrije?

Kancler Vranitzky je s prekinitvijo dosedanje koalicije navdušil predvsem tiste, ki so že od vsega začetka nasprotovali koaliciji z FPÖ. V trenutnem razmerju političnih sil pa kljub temu še ne vidimo nikogar, ki bi potisnil Haiderjevo FPÖ v tisti politični kot – in jo tam tudi pustil, kamor pač spada.

Preveč je v ospredju sla po oblasti. Zanj puščajo „odprta vsa politična vrata“. Čeprav je najbolj verjetna velika črno-rdeča koalicija, je slišati govorice o marsikateri neverjetni koaliciji, v katero se bi lahko spet prislinilo nacionalno Haiderjevo moštvo (ki dobiva iskrene čestitke iz desnoekstremnega tabora; npr. mu zagotavlja „Arbeitsgemeinschaft national-freieilicher Parteien und Vereinigungen in Österreich“ vso podporo).

Neodvisno od posledic, ki bi jih imela velika koalicija političnih „Macherjev“ za materialno stanje preprostega človeka in za oživljanje strankarskega barantanja in proporca, pa bi obe veliki stranki imeli izredno priložnost: V vpra-

Tako vidi karikaturist M. Deix (profil) Avstrijo na proti v 90. leta.



šanju narodnih skupnosti bi se lahko odločno odgradili od vseh protimanjšinskih in s tem protiaustrijskih sil. Velika koalicija bi se lahko ujemala s prekinitvijo tristrankarskega protimanjšinskega pakta...

V teh umazanih časih bi prekinitve tristrankarskega pakta, ki daje FPÖ odločilno moč v protimanjšinski politiki, morala biti logičen, „čeden“ korak politike, ki noče napraviti zadnjega ugleda države v svetu.

## Nakazuje se možnost rešitve odprtih vprašanj Južne Tirolske

Po razgovorih, ki jih je imel minuli petek z zastopniki italijanske vlade, južnotirolski deželni glavar Magnago ni bil več tako pesimističen kot pred svojim odhodom v Rim. Ob vrnitvi v Bozen se je menda z enim očesom smejal in z drugim je jokal – to nedvomno pomeni, da se ni vrnilo praznih rok.

In res se po teh razgovorih spet enkrat nakazuje možnost rešitve še odprtih vprašanj Južne Tirolske, konkretno predvsem vprašanja enakopravnosti nemškega jezika pri sodišču in policiji ter sploh v javnem življenju, v kolikor to doslej še ni bilo urejeno. Zadnji rimski dialog je po poročilih v tisku baje zgladil pot, po kateri naj bi že v doglednem času dosegli kompromisno formulo, ki bi bila sprejemljiva za širši politični krog, kot ga predstavlja sedanja vladna koalicija.

Rimska vlada si bo po zagotovitvi ministra Vizzinija vsekakor prizadevala za tako široko podporo, ker se zaveda, da so dovolj vplivne tudi tiste sile, ki trenutno še nasprotujejo takšni rešitvi. Pri tem niti ne gre zgolj za nacionalne argumente, marveč tudi za navadne, praktične predsodke, ko se predvsem italijanski pravniki na Južnem Tirolskem bojijo, da bi jih uresničitev popolne enakopravnosti nemščine pri sodiščih prikrajšala za

zaslužek, ker v mnogih primerih ne obvladajo nemškega jezika.

Novi korak po poti južnotirolske avtonomije pa bi prinesel koristi tudi tamkajšnji ladinski narodnosti: na njenem ozemlju naj bi njen jezik uradno priznali in ga uvedli v javne urade.

## Železna Kapla: Slovo od župana Juvana

Nepričakovano je prejšnji teden na posledica srčne kapi umrl železnokapeljski župan Albin Juvan. Številno sorodnikov in občanov ga je v soboto posremilo na njegovi zadnji poti na rebrško pokopališče.

Juvan je bil od leta 1964 naprej socialistični občinski odbornik, nato je bil še v občinskem predstojništvu, bil je tudi podžupan. Leta 1981 pa je kot naslednik Josefa Lubasa prevzel posel župana tržne občine Železna Kapla.

Pred številnimi predstavniki javnega življenja je na odprtem grobu spregovoril v obeh deželnih jezikih besede priznanja podžupan Johann Stossier. Glasbeno slovo so oblikovali številni pevski zbori iz občine, med drugim tudi mešani pevski zbor Zarja in Obirski ženski oktet.

Kulturni spored ob 40-letnici Zveze slovenskih izseljencev:

## Stopajmo tudi mi pogumno v nove zarje



KPPZ (levo) je navdušil s svojo borbeno pesmijo, Irena Čermut (v sredini) je z zanosom brala povezavo in recitala pesmi, v ozadju predstvedstvo ZSI.

Letošnji občni zbor Zveze slovenskih izseljencev, ki je kot znano, bil preteklo nedeljo v Kulturnem domu „Danica“ v Šentprimozju, je potekal v znamenju 40-letnice organizacije, v kateri so združeni bivši koroški pregnanci, ki so v času nacizma morali zapustiti svoje domačije, s katerih so jih Hitlerjevi krvniki pregnali 14. aprila 1942.

v strnjeni obliki prikazala tragedijo in junaštvo slovenskega naroda v času, ko mu je sovražnik napovedal smrt. Naslovi pesmi kot so „Slovenska pesem“, „Svoji na svojem“, „Nismo se uklonili“, „Partizanovo Slovo“, „V nove zarje“ in druge, izpovedujejo, da se je slovenski narod odločil za življenje in se zato junaško uprl sovražniku. Kvaliteta, s katero je KPPZ pod

Franc Čermut je v povezavi opisal tudi tragedijo koroških pregnancev.

Tako so udeleženci prireditve lahko podoživeli vse, kar so naši pregnanci doživeli v času nacizma in kako se je ZSI borila za pravice bivših sotrpinov. Čermut v svoji povezavi med drugim pravi: „**Kljukasti križ je grozil zadušiti vse po čigar žilah se ni pretakala „žlahtna germanska kri.“** Tisoče je se čakala ista usoda – petdeset tisoč naj bi jih bilo ali še več, fašistična zver je nenasitna. In glej čudo! Smrti zapisan mali slovenski narod ne klecne pod udarci, vzravna se, stavi v bran. Uporna pesem se zbuji: **Le v kup, le v kup, uboga gmajna... doni po temnih gozdovih, po grapah, po poljanah. Prost bodi, prost moj rod, na svoji zemlji svoj gospod! Kri upornikov namaka našo zemljo in v zarji svobode šepetajo umirajoče ustnice: „Lepo je, veš, mama, lepo je živeti, toda za kar sem umrl, bi hotel še enkrat umreti!“**

In pognala se je ljudska vojska v juriš ter pometla s krvniki in njihovimi podreptniki. **Pregnanci, raztresenci po rajhovskih taboriščih se vračajo v osvobojeno domovino. Toda ta jih noče sprejeti – na beljaški postaji terjajo trpine nazaj. Tudi tukaj uporna misel zmaga, toda boj za dokončne pravice pregnancev se je komaj pričel...“**

Čermut je besedo povezave sklenil: „**Zbudimo torej zopet nekdanjo izseljeniško zavest, kajti nismo več sami. Z nami so milijoni zatiranih, pa tudi milijoni poštenih demokratov; z njimi stopajmo tudi mi, pogumno v nove zarje!**“

Ta pogum so nam vlije tudi pesmi, ki jih je KPPZ dodal. Tako smo lahko občudovali novega pevca – solista Alberta Simo starejšega. Veliko zanimanja je zbudila tudi razstava *Pregnanstvo in upor*, ki jo je pripravil dr. Janko Malle. Tu je v sliki in besedi oz. dokumenti prikazano, kako je potekal načrt nasilne izselitve slovenskih družin s Koroške ter naše rojake v pregnanstvu, kjer so bili sužnji tretjega rajha. Ti dokumenti tudi pričajo, kako grozen je bil ukaz „Macht mir das Land deutsch!“ V načrtu je namreč bila s Koroške pregnati 50.000 Slovencev. Toda zavezniške sile in partizanska borba sta prekržili surove nakane tisočletnega rajha.

Moški pevski zbor (zgoraj) je zapel pesmi pozdrava, udeleženci so z zanimanjem ogledali razstavo *Pregnanstvo in upor* (spodaj).

Za svoj jubilejni občni zbor je ZSI pripravila tudi kulturni spored, v katerem sta bila prikazana trpljenje in boj slovenskega naroda – tudi koroških Slovencev – v času nacizma. Čeprav so uvodne pesmi moškega pevskega zbora „Vinko Poljanec“ iz Skocijana veljale kot pozdrav domačih kulturnikov udeležencem prireditve, so hkrati bile tudi že uvod jubileja ZSI. Zborovodja Franc Starc je namreč zbral pesmi, primerne za tako svečanost, presenetil ap je tudi z ubranim petjem navdušil številne udeležence.

Kulturni spored, ki so ga oblikovali Koroški partizanski pevski zbor, pisec besed povezave Franc Čermut ter recitatorka Irena Čermut, sta bila harmonična celota, ki je brez dvoma

podstvom prof. Branka Čepina izvajal koncertni spored, je še podčrtala njihovo vsebinsko izpoved. Kot že omenjeno, je besede povezave in pesmi za recitacije napisal oz. zbral Franc Čermut, brala oz. recitala pa hčerka Irena Čermut. To je storila z velikim zanosom, jasno izgovorjavo in dopadljivo interpretacijo. Recitacija Župančičeve pesmi „Korotan v srcu“ je pomenila bolečino in ljubezen koroških pregnancev, ki so dolga leta trpeli po raznih taboriščih, kjer so s Korotanom v srcu čakali trenutka, ko se vrnejo na svojo rodno grudo. Kokotova pesem „Pregnanci“ pa je opis tistih bolečih trenutkov, ko so številne družine koroških Slovencev morale zapustiti svoje domove in se odpraviti neznanu usodi naproti...

## Dokument slovenskega protestantizma in knjižnega jezika

Slovinci obhajamo letos takoimenovano Trubarjevo leto. Vrsta znanstvenih publikacij, simpozijev, razstav, televizijska nadaljevanka in drugo prispevajo k temu, da se bolje seznanjamo s tem ključnim obdobjem kulturne in politične zgodovine našega naroda.

Slovinci na Koroškem smo se doslej le ob robu vključili v krog jubilejnih prireditev. Zato smo tem bolj presenečeni, ker se je angažirala koroška evangeličanska cerkev. Založila je knjigo, ki simbolično prikazuje, kako tesno so bili povezani Slovenci na Koroškem s slovenskim reformacijskim gibanjem 16. stoletja in delovanjem Primoža Trubarja, Jurija Dalmatina, Adama Bohoričana in drugih. Društvo za evangeličansko versko izročilo na Koroškem je izdalo faksimile (fotomehaničen ponatis) slovenskega katekizma, ki je leta 1580 izšel v Ljubljani, prevedel pa ga je po vsej verjetnosti Jurij Dalmatin, najbolj znan kot prevajalec biblije iz leta 1584.

Mogoče bo kdo vprašal, kakšne zveze ima ta katekizem s Koroško. Že njegov nastanek je povezan z našo

CATECHISMVS.

TVIETY

NAR POTREIBNISHI

shtuki naše Kerzhanske Vezte,

sred krakto salfopno islago inu

Hishno Tablo, inu drugimi

potrebnimi naa

vuki.

MATH. 6.

Yzhite nerpoppi Krailstvu Boshe inu negovo Pravizo, taku vam

bo vfc tu drugu pervershentak.

VLVBLANJ,

M. D. LXXX.

deželo, saj je izšel v času največjih prizadevanj štajerskih, kranjskih in koroških deželnih stanov za razvoj protestantizma.

Druga vez s Koroško pa je dejstvo, da so doslej edini znani izvod te knjige našli leta 1960 v Zagorčah pri Podkloštru.

Zagoriče so kraj, kjer se je skozi stoletja tudi v najtežjih pogojih ohranila evangeličanska veroizpoved. Slovenska protestantska skupina je tam delovala do petdesetih let našega stoletja. Šele pred dobrimi tridesetimi leti so izginili zadnji sledovi slovensčine iz njihove cerkve.

Tako je prenehala obstojati skupina, ki je stoletja ohranjala dragocene slovenske tiske in rokopise in pri verskih obredih gojila slovensčino. Glavne zaklade tega kraja danes hrani muzej evangeličanov v Fresachu na gornjem Koroškem, nekaj pa jih tudi najdemo v drugih znanstvenih knjižnicah in zbirkah.

Katekizem iz leta 1580 je sedaj postal dostopen širšemu krogu raziskovalcev slovenskega protestantizma in knjižnega jezika.

Faksimile je obogatil serijo ponatisov najvažnejših protestantskih tiskov. Faksimilirana izdaja ima tudi spremno besedo (na žalost samo nemško). Njen avtor je Oskar Sakravsky, v nemškem, avstrijskem in slovenskem prostoru znan in izvrsten poznavalec protestantske reformacije.

## F. Tomizza dobitnik nagrade Vilenica

Dobitnik letošnje (prvič podeljene) literarne nagrade Vilenica je tržaški pisatelj italijanskega rodu Fulvio Tomizza. Kot znano, je nagrada Vilenica ustanovilo Društvo slovenskih pisateljev Slovenije, pobuda pa je prišla iz vrst pisateljev, ki živijo v sežanski občini. Nagrada znaša 600.000 dinarjev, sredstva zanjo pa je prispevalo slovensko gospodarstvo in občina Sežana, ki je imela na skrbi tudi organizacijsko izvedbo podelitve in drugih tozadevnih prireditev. Nagrada nosi ime znane kraške jame Vilenica, ki je bila tudi prizorišče podelitvene svečanosti. Pred tem so v jami Vilenica vsako leto potekali literarni nastopi slovenskih pesnikov in pisateljev, zato je tudi za to priložnost bil literarni večer, na katerem je iz svojih del bral nagrajenec ter drugi književniki, med njimi tudi koroški pesnik Gustav Januš.

Nagrado Vilenica je podelil predsednik DSP Tone Partljič, ki se je ob tej priložnosti zahvalil članom mednarodne žirije iz Jugoslavije, Avstrije (dr. Erik Prunč), Madžarske, Poljske in Českoslovaške, in menil, da so pri izbiri kandidata ravnali zelo odgovorno, saj so pri tem upoštevali cilj in namen nagrade, namreč nagraditi izjemno literarno delo, ki je izšlo v državi srednje Evrope. Partljič je dalje menil, a je žirija po njegovem mnenju znala podčrtati bistvo romana „Mladoporočnica iz ulice Rosetti“, v katerem avtor opisuje mlada slovenska Tržačana in njuno tragično usodo.

Fulvio Tomizzi k nagradi iskreno čestitamo!

## Zakaj na Obirsko?

Če govorimo o slovenski literaturi na Koroškem in njenem odnosu do avstrijskega kulturnega prostora, ne moremo mimo tega, da si natančneje ogledamo avstrijsko družbo v celoti, ne samo v relaciji do manjšinskega vprašanja. Videli bomo, da se je avstrijska nacionalna zavest mukoma in z obzirom na dolge državne in kulturne tradicije zelo pozno dokoptirala do lastne identitete. Videli bomo, da je bilo avstrijsko delavstvo kot vodilni progresivni družbeni faktor v tem stoletju v Avstriji podvrženo dvojni asimilaciji – sprva nacionalni, v smeri veleništvu, kar se je tragično končalo, in nato še politični, v smeri pomalo mešanjenja ali dezorientacije, ki jo povzroča še danes vrh socialne demokracije s sodelovanjem v socialnem partnerstvu. Pa tudi mešanstvo si dolgo časa ni znalo ali ni hotelo prisvojiti lastnega avstrijstva, če tako hočemo.

Po drugi svetovni vojni se je znašla Avstrija v nadvse občutljivi geopolitični situaciji. Neutrlnost na eni strani in poskusi zahoda, da zlorabi Avstrijo kot nekakšen „pomol“ v socialistični svet, na drugi strani postavljajo to državo, njeno družbeno življenje in s tem tudi kulturo, na nek poseben rob in ustvarja hkrati posebno središče.

Svetovljanstvo in provincializem najhujše sorte si lahko podajata roko, ne da bi se drug pred drugim sramovala.

Koroški Slovenci smo ne samo geografsko na robu tega občutljivega roba, istočasno pa daleč oddaljeni od nacionalnega centra, za mejo pač. Nemški nacionalizem na Koroškem si prizadeva, da ostanemo tudi v avstrijskem merilu „zamejci“. Nobeno „mittelevropsko“ diskutiranje, nobeno „alpejadransko“ koketiranje tega ne more spraviti s sveta.

Pa kaj ima vse to opravka s slovensko literaturo na Koroškem, z obojnimi stihmi Andreja Kokota na primer ali s tankočutnimi verzji Jožice Čertov? Na prvi pogled skoraj nič, a navsezadnje le marsikaj. O tem bo govora na pisateljskem srečanju na Obirskem. O možnostih prevajanja bomo govorili, o nizkih nakladah in težkem finaniranju publikacij in o pozornosti, ki jo, kje in kako, če sploh, vzbujata koroška slovenska literatura zunaj, med ne-slovenskimi ljubitelji besedne umetnosti, in znotraj, pri svojih slovenskih bralcih in.

Zato – od 26. do 28. septembra 1986 – pristrčno vabljeni h Kovaču na Obirskem!

Jani Oswald



SLOVENSKA PROSVETNA ZVEZA

v dneh od 26. do 28. septembra 1986 prireja pri Kovaču na Obirskem

### pisateljsko srečanje

na katerem bodo povabljeni pisatelji iz Koroške, Slovenije in Primorske razpravljali o temi

„NA ROBU DVEH KULTUR“

Kot referenti bodo sodelovali: Jaša L. Zlobec  
Miran Košuta  
Jani Oswald  
Maja Haderlap

V soboto, 27. septembra 1986, bo v okviru srečanja literarni večer

na katerem bodo udeleženci srečanja brali iz svojih del.

Prireditve bo ob 19.30 uri v **društveni sobi SPD „Zarja“ v Železni Kapli**.

Ob tej priložnosti bo SPZ predstavila kaseto z novimi posnetki pesmi Obirskega ženskega okteta.

Ljubitelji slovenske sodobne književnosti pristrčno vabljeni!



# Pogreb zavednega Slovenca v Wolfsbergu

Pokopali smo, v ponedeljek 22. sept. 1986 v St. Marein pri Wolfsbergu, Antona Klampfererja, Kobvo-vega Tončka iz Rut pri Vratah. Spremljali so ga na zadnji poti, poleg velike množice domačinov, tudi sorodniki in znanci iz Zile, Roža in Podjune. K zadnjemu počitku ga je položila tamošnja požarna bramba, katere podnačelnik je bil nekaj časa tudi rajni „Tone“, kakor so ga doma-čini ljubeznivo imenovali. Načelnik požarne brambe se mu je še pred oltarjem zahvalil za njegovo požrtvo-valnost pri pomoči sosedu.

Tamošnji gospod župnik se je v ganljivih besedah spomnil križeve poti Kobbove družine, ki je oropana svojega doma, našla tukaj v Št. Tomažu, pri Partlbauerju svoj drugi dom. Zahvalil se je vsej družini Klampferer, ki je v zahvalo, da se je vrnilo iz fronte vseh šestero sinov, kupila za cerkveno sv. Tomaža zvon, ki ga je vzela vojna.

Ob odprtju grobu se je zahvalil rajnemu še načelnik nadstrankarske živinorejske zadruge, kateremu je rajni Tone stal ob strani od prvega dneva ustanovitve. Hvalil je njegovo izredno iznajdljivost in vztrajnost pri izvedbi načrtovanj. Bil je priljubljen pri vseh. Tudi on je, kakor že prej g. župnik, omenil njegov izredni dar oblikovanja. Znal je svoje misli vli-iti v les, dati mrtvi tvarini življenje. Vsa okolica je hodila gledat njegove stvaritve; celo dunajska televizija je pokazala njegovo delo široki javno-sti, je rekel govornik.

Tako se je rajni Kobvov Tonček vživel v svojo novo domovino. Njegov srce pa je bilo še vedno pri Kobvu nad Ziljico, kjer so bili razlašeni od fašistične Italije že leta 1938. Kupili so nato od posojilnice v Podravljah Vošpernikovo posestvo v Podravljah. Ker so bili Kobvovi znana slovenska družina, Maier Kai-bitsch ni dovolil prepisa posesti na

njihovo ime. Iti so morali v nemške kraje in tako so prišli v St. Thomas pri Wolfsbergu.

Tako so ostali Kobvovi v Št. Tomažu, a s svojim srcem so bili še vedno pri Kobvu. Večkrat so zahajali na svoj rojstni dom. Od časa do časa so se sestali pri Kobvu vsi Kobvovi, da so uživali pogled po vsej Ziljski dolini in na sivi Dobrač. Tja pa so prihajali tudi drugi, prignala jih je krasota tega kraja.

Ko so tako bili Kobvovi zbrani pri Kobvu tudi lani, je prišla k hiši sku-pina Nemcev ali vsaj nemško so govorili. Neka ženska med njimi se je prav posebno širokoustila in rekla: „Sechs Söhne waren hier und allesammt waren nicht imstande den Hof zu erhalten.“ (Šest sinov je bilo tukaj in vsi skupaj niso bili v stanu vzdržati to posestvo.) Vzelo nam je sapa. Nahru-lil sem jo, če ne ve, da so bili Kobvovi pregnani od fašistične Italije, oropani za svoj dom. Neznana družba je mol-čala in odšla.

## Socialna podpora

Zaradi brezposelnosti se pripeti marsikateremu sodeželanu, da mu zmanjka denarja za življenje.

V tem primeru ima – seveda pod določenimi pogoji – pravico do socialne podpore.

Kdo dobi podporo in pod katerimi pogoji lahko preberete v posebni brošuri, ki so jo v nemščini in slovenščini napisali sodelavci Zavoda za socialno pospeševanje v Celovcu.

Brošuro lahko naročite ali dvignete na sedežu Zavoda za socialno posve-tovanje (Verein Sozialberatung) v Celovcu: Bahnhofstr. 9, leve stopni-ce, 3. nadstropje (torek in četrtek med 8.00 in 11.30); tel.: (0 42 22) 51 27 40.

Tam vam pomagajo tudi pri pisanju prošenj, izpolnjevanju formularjev, pisanju pritožb itd. Na vsak način vam bodo skušali pomagati.

## ČESTITAMO

**Pred kratkim je dr. Franci Serajnik iz Šentpetra pri Šentjakobu v Rožu napravil odvetniški izpit.**

**K temu uspehu iskreno čestitam z najboljšimi željami za prihodnost.**

## Dan planincev na Mozirski planini

Že vrsto let Planinska zveza Slovenije organizira v mesecu sep-tembru dneve planincev. Na teh dnevih se srečajo po slovenskih gorah in dolinah planinci iz vse Slovenije in zamejstva. Letošnji 18. dan planincev se je odvijal v nedeljo 14. 9. na Mozirski planini, kjer so ob tej priložnosti obhajali tudi 90-letnico Planinskega druš-

tva Mozirje. Tega velikega sreča-nja planincev se je udeležilo okrog 5000 ljudi. Takšne množice še ni gostila Mozirska planina s pren-ovljeno Mozirsko planinsko koč-čo.

Slavnostna govornica je bila podpredsednica skupščine SRS Marija Vičar Zupančič.

Zveza slovenskih zadrug v Celovcu razpisuje sledeča delovna mesta:

### a) za svoje podjetje Jugo-Trade na Dunaju:

2 samostojna referenta/referentki za izvoz-uvoz.  
Praksa zaželeno, ni pa nujno pogoj.  
Interesenti z znanjem tujih jezikov imajo prednost.  
Prošnje naslovite na Firmo  
Jugo-Trade, Import-Export Ges. m. b. H.,  
Landstrasser-Hauptstraße 2/2, 1030 Wien  
v roke dir. Kolšek

### b) za svoj bančni oddelek v Celovcu:

1 jurista/juristko (doktorja prava, magistra) ali diplomiranega trgovca (magistra) za kreditni in inozemski oddelek.  
Praksa zaželeno, toda ne pogoj.  
1 sodelavca/sodelavko kot referenta/referentko za akreditivni oddelek. V poštev pridejo absolventi/absolventke trgovske akademije ali šole, ki so pripravljene po temeljitem šolanju v tu- in inozemstvu prevzeti samostojno odgovornost.  
Prošnje naslovite na  
Zvezo slovenskih zadrug v Celovcu  
Paulitschgasse 5-7, 9010 Celovec/Klagenfurt  
personalni oddelek.

## Nagravno tekmovanje „Planine v sliki“

Slovensko planinsko društvo razpisuje nagravno tekmovanje pod geslom „Planine v sliki“

Vabimo ljubitelje planinske fotografije, da sodelujejo s svojimi slikami na planinsko tematiko.

Fotografije naj bodo označene z geslom (Kennwort), da žirija, ki jih bo ocenjavala, ne bo vedela za katere osebe (avtorje slik) gre. Velikost teh fotografij mora biti enotna 20 × 28 cm. Vsak udeleženeec nagradnega tekmovanja lahko sodeluje z največ petimi fotografijami.

Najboljša dela bodo primerno nagrajena.

Fotografije bo ocenjevala posebna strokovna komisija.

Slikovni material pošljite najkasneje do 10. novembra 1986 na naslov: Slovensko planinsko društvo Celovec, 9020 Klagenfurt, Tar-viser Str. 16; tel.: 0 42 22/51 43 00-31.

Vabimo vse fotoamaterje k sodelovanju!

**Vodja foto-sekcije SPD Celovec  
Hanzi Rehsmann**

## Bilčovs

Zadnje soboto popoldne je bilo v hiši podjetnika Franca Gasserja pre-cej živahno. Zbirali so se svatje, ki so nato pospremili hčerko Anico pred poročni oltar, kjer je sklenila zvezo za življenje z Jankom Ferkom iz Podgra-da. Poročni obred je opravil župnik dekan Kassl, poročno slavje pa je sle-dilo v gostilni pri Miklavžu. Za veselo razpoloženje je skrbel ansambel oz. trio „Drava“ iz Borovelj.

Zenina poznamo kot pisatelja. Izpod njegovega peresa je izšlo že več knjig. Nevesta je učiteljica na višjem zveznem učilišču za gospodarske žens-ke poklice v Celovcu, 3. pred-sednica SPD „Bilka“ in pevka meša-nega pevskega zbora. Zato ni čudno, da je bil na svatovanje vabljen tudi omenjeni pevski zbor. Ta je zvečer na čast novoporočencema zapel par pesmi. Predstavniki društva pa so se nevesti zahvalili za sodelovanje in čestitali ter izrazili svoja voščila novo-poročencema.

Z ansamblom „Drava“ smo bili zelo zadovoljni, ker nas je zabaval z domačimi slovenskimi pesmimi in melodijami. Čas je kar prehitro minil, tako da se je ura pomikala že proti poznemu jutru, ko so svatje začeli odhajati na svoje domove – zadovoljni, da so doživeli veselo domače zeni-tovanje po stari navadi.

Novoporočencema želimo mnogo zdravih in srečnih let ter obilo skup-nega veselja na njuni novi življenjski poti.

-i-r

### Ljubljanska drama gostuje na Koroškem z B. Brechtovo

#### „MALOMEŠČANSKO SVATBO“

● v soboto 18. 10. 1986 ob 20.00 uri v Kulturnem domu v Ločah

● v nedeljo 19. 10. 1986 ob 20.00 uri v Kulturnem domu v Šentprimožu

**Prireditelj: Slovenska pro-svetna zveza.**

### Takoj zaposlimo finančnega knjigovodjo ali knjigo-vodkinjo

**Zaželena praksa, pozna-vanje računalniškega vode-nja knjigovodstva ter zna-nje slovenskega jezika  
IMP METAL Ges.m.b.H.,  
9184 St. Jakob i. R.  
☎ 04253/545 ali 544**

**DRUŠTVO „NAŠ OTROK“ sporo-ča, da bo od 2. oktobra 1986 naprej ob četrtkih (od 16.00 do 18.00 ure) spet POUK SLOVENŠČINE za osnovnošolske otroke v prostorih otroškega vrta „NAŠ OTROK“ v Celovcu, 10.-Oktober-Str. 25/1.**

**Prijave so možne ob začetku teča-ja.**

## Teden žive zgodovine protifašističnega odpora S koncertne turnee Koroškega partizanskega pevskega zbora po Srbiji in Bosni

Preko planine Jelice smo zdrknili v Dragaševo, v ozko dolino, kjer čepi majhno prikupno mesto Guča. Znano je predvsem po vsakoletnem tekmovanju trobentačev, ki privabi tudi do sto tisoč gledalcev in poslušalcev in traja tri dni in tri noči. Kot pred dvema letoma, so nas tudi letos spre-jeli pionirji tamkajšnje osnovne šole. Bili smo njihovi gosti. Pozdravili smo jih in jim zapeli nekaj pesmi, oni pa so nam poklonili svoje kiparske izdelke, morali pa smo tudi v zbornico, kjer smo ob rakiji poklepetali z prijaznimi učitelji. Naše darilce Gašperjevi Gamsi na plazu v srbohrvaščini jih je spodbudilo, da so se zanimali za pro-gram Gašperjeve bralne značke. (Verjetno jo bodo res prej izpeljali kot njihovi poklicni kolegi na Koroškem).

Preko Ivanjice, kjer smo imeli pred letoma zelo uspešni koncert, letos pa so nas tam pozdravili predstavniki kulturnih organizacij, smo hiteli proti Kosjeriču.

Majhno prikupno mesto ima 17.000 prebivalcev, eno največjih tovarn cementsa in valjarno bakra. Kulturno se udejstvujejo v KUDU Maksim Markovič, ki je znano pred-vsem po zelo kvalitetni folklori. Tako sta nam občino predstavila njen pred-sednik Vlada Tomič in direktor kul-turnega doma Dragoslav Kostić.

Koncert je zelo uspešni, ljudje so sodelovali, se zanimali in odšli z nami po nastopu v hotel. Skupno smo pri-redili pravo ljudsko rajanje, kolo se je vilo skoraj do zgodnjih ur, izkazal pa se je tudi naš „Partizanski band“, ki je občasno zamenjal hotelski ansambel.

Zjutraj smo potovali preko planine Zlatibor. Pavle Žavcer-Matjaž nam je v avtobusu pripovedoval o svoji zgodovinski poti od pregnanstva v Srjo, do vključitve v Čačanski partizanski odred, o nastanku slovenske čete Ivan Cankar v Titovem Užicu, o obrambi osvobodene Užiške republi-ke, o umiku in o grozodejstvih fašis-tov in njihovih hlapcev na Zlatiboru, o trpljenju partizanov na Igmanjskem maršu pa tja do njegovega prihoda na Koroško v letu 1942. Živa legenda, živa vez med temi kraji in Koroško.

Ti kraji so močno povezani z ime-nom prota Smiljanič. Bil je višji pravoslavni duhovnik, ki se je vključil v partizanski odpor. Na zbadljivo vprašanje, koga ima rajši – Tita ali Boga, je odgovoril: Tita volim, a Boga molim. Po vojni je ustanovil žensko zadruzo Sirogojno, ki je znana domala po vsem svetu po svojih uni-katnih puloverjih in jopicah. Pletejo jih ženske-kooperantke kar doma in jih prinašajo v zadruge, kjer prejmejo volno ter načrt kreacije. Poleg Donjega Dubca, kjer tkejo preproge

in zaveze je to edinstven primer in zelo posrečena alternativa. Naši pevci predvsem pa pevke niso mogli mimo čudovitih izdelkov. Kar precej jih je romalo z nami. Ob skromnem grobu ob pravoslavni cerkvi smo se mu poklonili s pesmijo. Takemu duhovniku pa že!

V Titovem Užicu nas je pred hote-lom čakala delegacija najvišjih druž-benopolitičnih predstavnikov. Pri-srčna dobrodošlica in pa solze v očeh našega Matjaža ob srečanju z bivšima soborkama Stanko Lakovič in Boriko Šišakovič.



Med kraji nekdanje Užiške republike je bil tudi Kosjerić

tem je Hitler v Berlinu rohnal: „Srbska vlada mora vedeti, da je voj-na, da Nemčija nima časa. Nam je danes mir na Balkanu potreben bolj kot kdajkoli. Doseči ga moramo brez ozira na žrtve. Dogodki v Jugoslaviji slabo vplivajo tudi na druge balkan-ske dežele.“

Nemška komanda za Jugovzhod je tedaj izdelala merila za „zstrašujoči primer, ki naj prizadene celotno pre-bivalstvo Srbije“: za vsakega padlega nemškega vojaka ustreliti 100, za ranjenega pa 50 Srbov. Začele so se maščevalne akcije: Kragujevac 7.000 postreljenih, med njimi celi razredi dijakov, Kraljevo 6.000, ker jih niso mogli zajeti dovolj, so jih pobrali iz bolniških postelj, odeslitev 8.500 Šabčanov v taborišče, streljanje moških med 16. in 60. letom, požigi mest in vasi. To je bil davek Srbov za osvobodeno Užiško republiko.

19.000 km<sup>2</sup> veliko osvobodjeno ozemlje s preko milijon prebivalcev je vzdržalo celih 67 dni. Med tem so organizirali proizvodnjo orožja, poži-vili obrtno dejavnost, imeli so svojo železnico, organizirali sanitetno in prosvetno dejavnost. Od 17. septem-bra je bil s partizansko vojsko njihov komandant Tito in ostal z njo vse do osvoboditve.

Z ogromnimi silami so nemške sile (takrat so se jim pridružili tudi če-t-niki) stiskale obroč okrog osvoboje-nega ozemlja.

(nadaljevanje v prihodnji številki.)



RADIO TELEVIZIJA

AVSTRIJA 1

Petek, 26. 9.: 9.00 Poročila – 9.05 Živalski svet – 9.30 Ruščina – 10.00 Šolska TV – 10.30 Življenjska krasota – 11.55 – Zgodbe – 12.05 Poročila in ozadja – 13.05 Poročila – 16.30 Za predšolske otroke – 16.55 Mini-ČVS – 17.05 Niklaas, otrok iz Flandrije – 17.30 Prišla je iz vsemirja – 17.55 Otrokom za lahko noč – 18.00 Slike iz Avstrije – 18.30 Mi – 19.00 Avstrija danes – 19.30 Čas v sliki – 20.15 Komisar – 21.15 Modna revija – 21.20 O magiji – 22.20 Priznanje neke maske – primer Yukio Mishima – 23.30 Japonski film – 1.10 Poročila.

Sobota, 27. 9.: 9.00 Poročila – 9.05 Italijanščina – 9.35 Francoščina – 10.05 Ruščina – 10.30 Mali ljudje – enkrat tudi veliki – 12.10 Nočni studio – 13.15 Poročila – 14.30 Resen biti je vse – 16.00 Nils Holgersson – 16.25 Mačkon Mikesch – 16.55 Mini-ČVS – 17.05 Gradbišče – 17.30 Ptičje strašilo – 17.55 Otrokom za lahko noč – 18.00 Dva x sedem – 18.25 Veselo v soboto – 18.50 Župnik Josef Toriser odgovarja – 19.00 Avstrija danes z novostmi z Južne Tirolske – 19.30 Čas v sliki in sport – 20.15 Stavimo, da... – 22.00 Voščila – 23.00 Under the volcano – 23.55 Poročila.

Nedelja, 28. 9.: 11.00 Ura tiska – 12.00 Orientacija – 14.20 Plavo- ali rjavolas – 16.00 Sveto pismo – pripovedovano za otroke – 16.05 Listamo v silkanici – 16.25 Alice v čudežni deželi – 16.50 Ena, dve ali tri – 17.35 Prometni klub za otroke – 17.40 Klub seniorjev – 18.25 Pogled in ugani – 18.30 Mi – 19.00 Slike iz Avstrije – 19.25 Govori župnik Franc Unger – 19.30 Čas v sliki in sport – 20.15 Argumenti – 22.45 Sedem dni športa – 22.05 Šolske zgodbe iz cesarskega časa – 23.05 Nočni studio – 0.10 Poročila.

Ponedeljek, 29. 9.: 9.00 Poročila – 9.05 Živalski svet – 9.30 Tu sem jaz človek – 10.00 Šolska TV – 10.30 Argumenti – 12.00 Šolske zgodbe iz cesarskega časa – 13.00 Poročila – 16.30 Za predšolske otroke – 16.55 Mini-ČVS – 17.05 Fragilesi – 17.30 V kraljestvu divjih živali – 17.55 Otrokom za lahko noč – 18.00 Slike iz Avstrije – 18.30 Mi – 19.00 Avstrija danes – 19.30 Čas v sliki – 20.15 Ponedeljski šport – 21.08 Kuharski mojstri – 21.15 Ceste San Franciska – 22.05 Zdravljenje in šamanizem – 23.00 Svetovno prvenstvo v šahu – 23.30 Poročila.

Torek, 30. 9.: 9.00 Poročila – 9.05 Ljudje in živali – 9.30 Italijanščina – 10.00 Šolska TV – 10.30 Resen biti je vse – 12.00 Risanka – 12.10 Ponedeljski šport – 13.00 Poročila – 16.30 Za predšolske otroke – 16.55 Mini-ČVS – 17.05 Čebelica Maja – 17.30 Tudi pošaliti se je treba – 17.55 Otrokom za lahko noč – 18.00 Slike iz Avstrije – 18.30 Mi – 19.00 Avstrija danes – 19.30 Čas v sliki – 20.15 Mao-vi vnuki – 21.08 Pogled in ugani – 21.15 Dallas – 22.00 Aktualni knjižni magazin – 22.45 Serpico – 23.30 Poročila in šport.

Sreda, 1. 10.: 9.00 Poročila – 9.05 Ljudje in živali – 9.30 Francoščina – 10.00 Šolska TV – 10.30 Ali blond – ali rjavo – 12.10 Mao-vi vnuki – 13.00 Poročila – 16.30 Čarovni trik – 16.55 Mini-ČVS – 17.05 Jolly-box – 17.30 Velemestni trušč na Daljnem Vzhodu – 17.55 Otrokom za lahko noč – 18.00 Slike iz Avstrije – 18.30 Mi – 19.00 Avstrija danes z novostmi iz Južne Tirolske – 19.30 Čas v sliki – 20.15 Kir Royal – 21.15 Zgodbe za poznavalce – 22.15 Classic aid – 1.00 Poročila.

Četrtek, 2. 10.: 9.00 Poročila – 9.05 Ljudje in živali – 9.30 Dežela in ljudje – 10.00 Šolska TV – 10.30 Dež v gorah – 12.25 Klub seniorjev –

13.10 Poročila – 16.30 Za predšolske otroke – 16.55 Mini-ČVS – 17.05 Sindbadove pustolovščine – 17.30 Vagabund – 17.55 Otrokom za lahko noč – 18.00 Slike iz Avstrije – 18.30 Mi – 19.00 Avstrija danes – 19.30 Čas v sliki – 20.15 Ljubezenski maček – 21.50 12-x – 22.20 Sovražniki države – 23.40 Poročila.

AVSTRIJA 2

Petek, 26. 9.: 16.20 Bolnišnica ob robu mesta – 17.15 Prostor za živali – 18.00 Tedenski pregled – 18.30 Knight Rider – 19.30 Čas v sliki – 20.15 Po rdeče-belo-rdečih sledih skozi Levanto – 21.15 Čas v sliki – 21.35 Kulturni žurnal – 21.45 Šport – 22.15 Pregarjani v Sierra madre – 23.35 Solid Gold – 0.35 Poročila.

Sobota, 27. 9.: 15.45 Dva x sedem – 16.15 Njena glasbena želja – 17.00 Ljuba družina – 17.45 Kdo me hoče? – 18.00 Alpe-Jadran magazin – 18.25 Nogomet – 19.00 Trailer – 19.30 Čas v sliki – 19.55 Novo v znanosti – 20.15 Bivanje z določnim rokom – 22.00 Šport – 22.35 Coma – 0.25 Poročila.

Nedelja, 28. 9.: 9.00 Poročila – 9.05 Rdeči panter – 9.30 Tropična Kerala – 10.15 Sto mojstrov – 10.30 O, Bog... – 15.00 Športni popoldan – 16.55 Oddaja Bad Radkersburg – Gornja Radgona – 18.25 Pogled in ugani – 18.30 Okay – 19.25 Novo v kinu – 19.30 Čas v sliki – 19.50 Primer za ljudskega odvjetnika – 20.15 Pod vulkanom – 22.05 Loto – 22.20 Sam proti mafiji – 23.25 Franz Liszt (1811 – 1886) – 23.50 Poročila.

Ponedeljek, 29. 9.: 17.30 Televizijski kolegij fizika – 18.00 Cesta Lindenstraße – 18.30 Agentka s srcem – 19.30 Čas v sliki – 20.15 Reši me, kdor more – 21.00 Najlepši avtomobili na svetu – 21.08 Kuharski mojstri – 21.15 Čas v sliki – 21.35 Kulturni žurnal – 21.45 Šiling – 22.05 Dekliška leta – 23.30 The Addams Family – 23.55 Poročila.

Torek, 30. 9.: 17.30 Šolska TV – 17.30 Orientacija – 18.00 Cesta Lindenstraße – 18.30 Agentka s srcem – 19.30 Čas v sliki – 20.15 Vse ali nič – 21.08 Pogled in ugani – 21.15 Čas v sliki – 21.35 Kulturni žurnal – 21.45 Klub 2 in poročila.

Sreda, 1. 10.: 17.00 Potovanje – 17.30 Dežela in ljudje – 18.00 V kanadski divjini – 18.30 Agentka s srcem – 19.30 Šport – 21.15 Čas v sliki – 21.35 Kulturni žurnal – 21.45 Baader – Meinhof – 22.45 Zemlja brez gospodarja – 0.20 Poročila.

Četrtek, 2. 10.: 17.30 Temperament planetov – 18.00 Prosim k mizi – 18.30 Agentka s srcem – 19.30 Čas v sliki – 20.15 Poročila in ozadja – 21.15 Čas v sliki – 21.35 Kulturni žurnal – 21.50 Klub 2 in poročila.

LJUBLJANA

Petek, 26. 9.: 17.30 Poročila – 17.35 Pesmi in zgodbe za vas: Ježeva hišica, poučna oddaja TV Zagreb – 17.55 Modro poletje, španska nadaljevanka – 18.20 Industrijsko oblikovanje: oblika za prodajo – 18.45 Risanka – 19.00 Danes: obzornik ljubljanskega območja – 19.30 Dnevnik – 19.55 Vreme – 20.05 Afrika: kralj in mesto, angleška dokumentarna serija – 21.10 Derrick, nemška nanizanka – 22.10 Dnevnik – 22.25 Moška zadeva, francoski film.

Sobota, 27. 9.: 8.00 Poročila – 8.05 Planinski domovi – 8.25 Slovenske ljudske pravljice: O treh kraljevih sinovih – 8.35 Miškolin – Miškolin junak – 8.55 Čirule-Čarule: Čudežna pišca – 9.00 Pesmi in zgodbe za vas: Ježeva hišica, oddaja TV Zagreb – 9.15 Baletna šola Maribor – 9.40 Afrika: kralj in mesto, ponovitev 3. dela angleške dokumentarne serije – 10.40 Spoznano, neznan – ponovitev oddaje o znanosti – 11.20 Poročila – 13.05 Prislulnimo tišini, oddaja za slušno prizadete – 15.05 Poročila – 15.10 Titograd: DP v nogometu – Budućnost: Željeznica, prenos Titograd – 17.00 Črna in bela magija, sovjetski mladinski film – 18.15 Kratki film – 18.30 Knjiga – 18.45 Risanka – 19.00 Danes: turistični globus – 19.30 Dnevnik – 19.45 Vreme – 19.50 Zrcalo tedna – 20.15 Skrivnost Santa Victorie, ameriški film – 22.35 Dnevnik – 22.50 20. jubilejni slovenski festival narečnih popevk – vesela jesen '86, posnetek.

Nedelja, 28. 9.: 9.05 Poročila – 9.10 Živ žav: Risanke, smrkci – 10.10 Flipper, ameriška nanizanka – 10.25 Pragovi, madžarska nadaljevanka – 11.25 Domači ansambli: ansambel Vita Muženica – 12.00 Kmetijska oddaja – 13.00 Poročila – 14.30 Zadeva Nelson, angleški film – 16.20 Poročila – 16.25 Ekipno prvenstvo Jugoslavije v atletiki in turističnih filmov v Kranju: tek za obstanek, angleški film – 17.00 Priznanje ob meji? Oddaja TV Ljubljana in ORF – 18.45 Risanka – 19.00 Danes: ko še ne boli – 19.30 Dnevnik – 19.53 Vreme – 20.00 Potovanje v Vučjak, nadaljevanka TV Zagreb – 21.00 Alpe-Jadran, informativno mozaična oddaja – 21.30 Športni pregled – 22.15 Poročila.

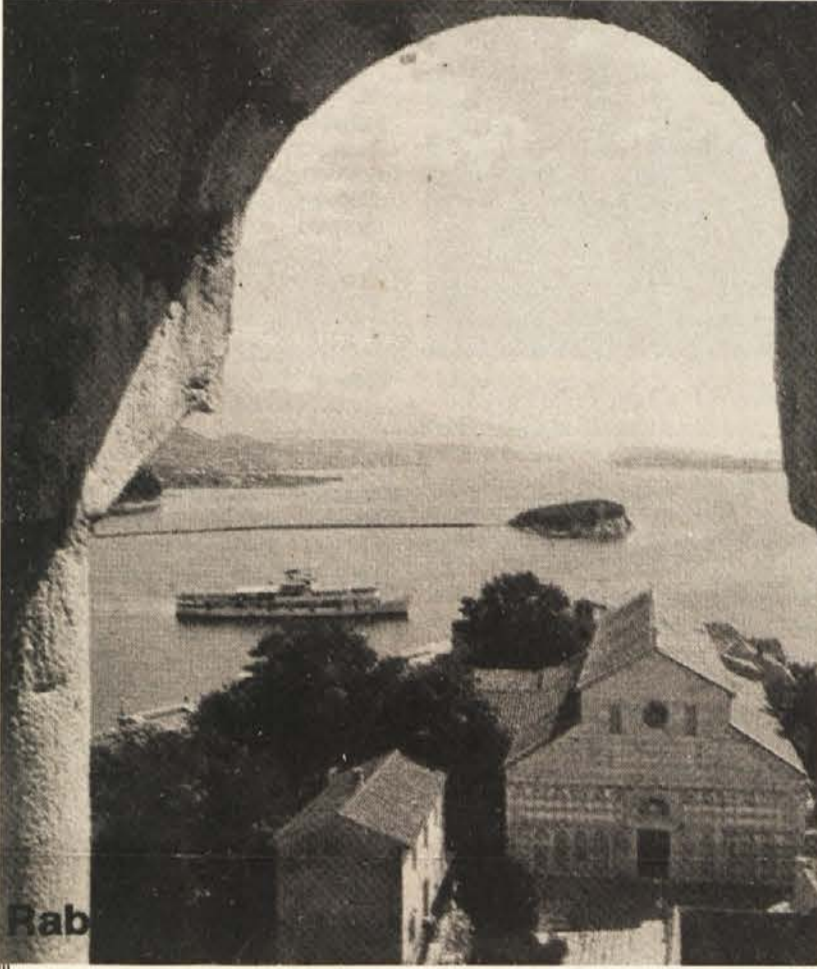
Ponedeljek, 29. 9.: 9.00 Zrcalo tedna – 9.20 V parku, dokumentarna oddaja – 16.35 TV Mozaik – ponovitev – 17.25 Poročila – 17.30 Klavn piše „cicibanu“ – 17.45 Modro poletje, španska nadaljevanka – 18.15 Videogodba – ponovitev – 18.45 Risanka – 19.00 Danes: Podravski obzornik – 19.30 Dnevnik – 19.55 Vreme – 20.05 XI. mednarodni bienale industrijskega oblikovanja – 20.50 Aktualno: pogovor s predsednikom gospodarske zbornice Slovenije Markom Bulcem – 21.45 Omočila sem se s Klondikom, zadnji del kanadske nadaljevanke – 22.35 Dnevnik.

Slovenski vestnik praznuje 40-letnico

„Za 1000 šil. morja“ izlet od petka 10. do nedelje 12. oktobra 1986

Spored:

Petek, 10. 10.: zjutraj odhod z avtobusi iz raznih krajev južne Koroške. Točen čas odhoda bomo še pravočasno objavili. Ob 13.00 prihod v Omišalj – kosilo in večerja (glasbeni prispevek). Sobota, 11. 10.: odhod ladje na križarjenje po morju, kosilo na ladji v obliki piknika. Za zabavo bo skrbel ansambel „Ivan Rupar“. Obisk Raba, nato povratek v Omišalj – večerja. Nedelja, 12. 10.: zajtrk in ogled mesta Omišalj, po kosilu odhod domov.



Akcija za izlet „Za 1000 šil. morja“, na katerega vabi Slovenski vestnik v okviru svoje 40-letnice in katerega organizira potovalna agencija CARTRANS, je zaključena.

Vsem našim izletnikom dajemo nekaj praktičnih nasvetov, ki bi jih bilo treba upoštevati:

- Vplačilnica je vstopnica. Vsi, ki ste se prijavili in prejeli vplačilnico in še niste vplačali, storite to takoj. Potrdilo vplačila je vstopnica v avtobus. Ne pozabite tega potrdila vzeti s seboj!
● Ne pozabite na potni list (sme biti potečen 12. oktobra pet let nazaj) oz. na veljavno osebno legitimacijo, s katero tudi lahko prekorajate državno mejo.
● Jadranu pravimo sončni Jadran, ker je oktobra še vedno vreme za kopanje, lahko pa se zgodi, da tudi na „sončnem“ Jadranu dežuje in piha burja, zato vzemite s seboj tudi toplo obleko – bolje, da je potovalna torba oz. kovček malo bolj natripan, kot pa da nam gre potem vse narobe.
● Posebno važno je tudi, da pridete pravočasno k avtobusu, kajti čakati na zamudnike ne bo mogoče. Kje in ob kateri uri bo čakal avtobus, boste pa še pravočasno obveščeni.
● Kdor ne prenese vožnje, naj ne pozabi vzeti s seboj kakšnega sredstva (medikament), ki vam ga zapiše domači zdravnik ali pa si ga sami kupite.
Zaključno želimo vsem našim bralkam in bralcem na izletu „Za 1000 šil. morja“ tri lepe prijetne dneve, ki naj nam ostanejo v nepozabnem spominu.

Slovenska študijska knjižnica priporoča s področja revij znanstvene revije

- ANTHROPOS: časopis za sodelovanje humanističnih naravoslovnih ved, za psihologijo in filozofijo
DVATISOČ (2000): časnik za mišljenje, umetnost, kulturna in religiozna vprašanja
FARMACEVTSKI VESTNIK: strokovno glasilo slovenske farmacije
OTROK IN KNJIGA: revija za vprašanja mladinske književnosti in knjižne vzgoje
PRAVNIK: revija za pravno teorijo in prakso
TEORIJA IN PRAKSA: revija za družbena vprašanja
TIM: revija za tehnično in znanstveno dejavnost mladine
VZGOJA IN IZOBRAŽEVANJE: revija za teoretična in praktična vprašanja vzgojnoizobraževalnega dela
ZDRAVSTVENI VESTNIK: glasilo slovenskega zdravniškega društva
ŽIVLJENJE IN TEHNIKA: revija za poljudno tehniko, znanost in amaterstvo

SŠK ima svoje prostore v Mladinskem domu, Mikschallee 4. Knjižnica dobiva od leta 1974-75 ves obvezni izvod SR Slovenije. Poleg tega zbira tudi tako imenovano avstrijsko slovenico. Knjige so zelo različne vsebine in so namenjene vsem starostnim stopnjam in poklicnim skupinam. Prav gotovo bodo tudi VAS nekatere zanimale.

Knjižnica posluje: v ponedeljek in torek od 10. do 18. ure v sredo, četrtek in petek od 8. do 16. ure VESELIMO SE VAŠEGA OBISKA

Slovenski VESTNIK. Izdajatelj in založnik: Zveza Slovenskih organizacij na Koroškem, 9020 Celovec, Tarviser Straße 16. Uredništvo in uprava: 9020 Celovec, Tarviser Straße 16. Telefon: (0 42 22) 51 43 00-30 (Rado Janežič) 31 (Lubo Urbajs) 32 (Andrej Kokot) 33 (Vinko Wieser). Teleks 42 20 86 sndk a. Tisk: Založniška in tiskarska družba z o. j. Drava, Celovec – Borovlje. Zastopstvo za Jugoslavijo: ADIT-DZS, Kardeljeva c. 8/II, p.p. 171 61000 Ljubljana. Letna naročnina: 2500 dinarjev.

Podprite Trubarjevo spominsko zbirko



Prispevke prenačajite na konto štev. 32573, ki jo je v ta namen pri Zvezi bank odprla Slovenska prosvetna zveza.

MENJAVA DENARJA

Table with exchange rates for various currencies: Stanje v sredo 24. septembra 1986. Za 100 dinarjev dobite 2.50 šil. Za 100 dinarjev plačate 3.40 šil. Za 100 lir dobite 0.995 šil. Za 100 lir plačate 1.055 šil. Za 100 mark dobite 693.70 šil. Za 100 mark plačate 710.05 šil.

